

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ως όργανο άσκησης νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης.

Σέλκος Ιωάννης

Επιβλ. Καθηγητής: Δρ. Μπιτζένης

Αριστείδης

Σκοπός

- Βασικός στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να διερευνήσει και να αναλύσει πως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όντας υπεύθυνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, μέσα από αυτό το ρόλο της, βοήθησε αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης στην Ευρωζώνη.

Μεθοδολογία της έρευνας

Η εκπόνηση της παρούσας εργασίας στηρίχθηκε κυρίως στη βιβλιογραφική έρευνα.

Για την τεκμηρίωση της χρησιμοποιήθηκε βιβλιογραφία στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Τα στοιχεία αυτά και οι πληροφορίες αλιευτήκαν από έγκυρους και επίσημους ιστότοπους και ηλεκτρονικές εφημερίδες.

Εκτός από βιβλία, πολύ σημαντικό κομμάτι για την ανάλυση και τεκμηρίωση της παρούσας εργασίας αποτέλεσαν τα άρθρα και οι μελέτες.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι η κεντρική τράπεζα για το ευρώ και διαχειρίζεται τη νομισματική πολιτική της Ευρωζώνης, η οποία αριθμεί 19 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι μια από τις μεγαλύτερες νομισματικές ζώνες ανά τον κόσμο.
- Είναι μία από τις σημαντικότερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου και είναι ένα από τα επτά θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναφέρονται στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Μούσης, 2013, Βάμβουκας, 2004)

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα

- Το Συμβούλιο εξέδωσε, το Δεκέμβριο 1978, έναν κανονισμό σχετικά με το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ).
- Στην αρχική του φάση το ΕΝΣ ήταν, στην πραγματικότητα, ένα βελτιωμένο «νομισματικό φίδι», πιο ευέλικτο και πιο αλληλέγγυο.
- Η μέγιστη ανεκτή απόσταση μεταξύ δύο νομισμάτων του συστήματος ήταν πάντα 2,25%, όπως ήταν και στο φίδι (6% για ορισμένα ασθενή νομίσματα), αλλά οι συναλλαγματικές διακυμάνσεις ενός νομίσματος δεν υπολογίζονταν πλέον, όπως μέσα στο φίδι, σχετικά με τα άλλα νομίσματα του συστήματος, αλλά σχετικά με την Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (ECU). (Μούσης, 2013, Βάμβουκας, 2004)

Το Ευρωπαϊκό σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και Ευρωσύστημα

- Το Ευρωπαϊκό σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) είναι το κεντρικό όργανο άσκησης νομισματικής πολιτικής της Ε.Ε.
- Το ΕΣΚΤ δεν έχει νομική προσωπικότητα. Όμως, αποτελεί ειδικό όργανο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης και του ευρωσυστήματος, όπου διοικείται από τα διευθυντικά όργανα της ΕΚΤ, του οποίου κύριος στόχος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.
- Στόχος του ΕΣΚΤ και της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης είναι η στήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών της Ένωσης για να ενισχυθούν οι στόχοι όπως αυτοί ορίζονται μέσα στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. (Καλαβρός-Γεωργόπουλος, 2010)

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

- α) Η χάραξη και εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης.
- β) Η διενέργεια πράξεων συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 στη συνθήκη της Λισσαβόνας για την Ε.Ε..
- γ) Κατοχή και διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων των κρατών-μελών του ευρωσυστήματος.
- δ) Ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.
- ε) Αρμοδιότητα συμβολής στις πολιτικές προληπτικής εποπτείας των κρατών-μελών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- στ) Αρμοδιότητα γνωμοδότησης για κάθε προτεινόμενη πράξη της Ε.Ε. (ΕΚΤ, 2015)

Λογοδοσία της ΕΚΤ

Η ΕΚΤ λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία κατά την εκπλήρωση της αποστολής και των καθηκόντων της. Υπόκειται σε πολύ αυστηρές απαιτήσεις λογοδοσίας έναντι των Ευρωπαίων πολιτών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η ΕΚΤ συμμετέχει σε τακτικό διάλογο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κυρίως μέσω των τριμηνιαίων ακροάσεων του Προέδρου της ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Κοινοβουλίου, καθώς και μέσω της παρουσίασης της Ετήσιας Έκθεσης της ΕΚΤ από τον Πρόεδρό της στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. (ΕΚΤ, 2015)

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα: Κίνδυνοι και τρόποι αντιμετώπισής τους

- Για τους σκοπούς της προστασίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, είναι αναγκαίος ο εντοπισμός των βασικών πηγών κινδύνου και αδυναμιών, καθώς και η ενημέρωση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων.
- Οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές εταιρείες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποτελούν την πρώτη γραμμή άμυνας έναντι των χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Είναι ευθύνη τους να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα και τη φερεγγυότητά τους. Έτσι, ελέγχουν την πιστοληπτική ικανότητα των δανειοληπτών και διαχειρίζονται τους κινδύνους που αναλαμβάνουν. (ΕΚΤ, 2015)

Νομισματική Πολιτική

Μια αποτελεσματική νομισματική πολιτική απαιτεί περισσότερα από μια απλή συνεργασία εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Για να λειτουργεί οργανωμένα και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα μια νομισματική ένωση, η κοινή νομισματική πολιτική πρέπει να ασκείται και να ελέγχεται από ένα μόνο φορέα.

Ένα μειονέκτημα του συστήματος σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών είναι πως τα μέλη της ένωσης πρέπει να ακολουθούν την ίδια νομισματική πολιτική. (Abel, 2010)

Η στρατηγική της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ

- Η ΕΚΤ διαμορφώνει τη στρατηγική της έτσι ώστε να μπορεί να καθορίσει τις νομισματικές πολιτικές της στην ευρωζώνη. Η στρατηγική της ξεκινάει με τον καθορισμό των αλώτερων στόχων, που είναι ο πληθωρισμός και η παραγωγή.
- Ο πρώτος πυλώνας στη στρατηγική της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ είναι νομισματικός. Εφόσον ο πληθωρισμός είναι και αυτός νομισματικό φαινόμενο, πρέπει να δοθεί έμφαση και στο χρήμα στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής.
- Ο δεύτερος πυλώνας της ΕΚΤ περιλαμβάνει ένα σύνολο μεταβλητών που προσπαθούν να προβλέψουν το μελλοντικό πληθωρισμό. (De Grauwe, 2008)

Οικονομική πολιτική

- Τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ έχουν την τελική ευθύνη για την οικονομική τους πολιτική. Πρέπει όμως να ενεργούν σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό. Συνεπώς, η κοινή οικονομική πολιτική συμπληρώνει την ενιαία νομισματική πολιτική.
- Το συμβούλιο οικονομικών και χρηματοοικονομικών υποθέσεων (ECOFIN), συντάσσει κάθε χρόνο σχέδιο των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών-μελών. Η μετάβαση στη συνέχεια στο στάδιο οικονομικής και νομισματικής ένωσης δημιουργεί γερές σχέσεις μεταξύ των κρατών-μελών. Διαχειρίζονται μαζί μία ενιαία νομισματική πολιτική και μια ενιαία συναλλαγματική ισοτιμία.
- Για τα κράτη-μέλη που δε συμμετέχουν στην ευρωζώνη πρέπει και αυτά να συμμετέχουν στο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. (Μούσης, 2013)

Μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής

Πράξεις
ανοιχτής
αγοράς

Πράξεις κύριας
αναχρηματοδότησης

Πράξεις πιο
μακροπρόθεσμης
αναχρηματοδότη
σης

Πράξεις
εξομάλυνσης
βραχυχρόνιων
διακυμάνσεων
της
ρευστότητας

Διαρθρωτικές
πράξεις

Ο πληθωρισμός ως έννοια. Ο πληθωρισμός ως ένα νομισματικό φαινόμενο

Ο πληθωρισμός είναι η τάση προς συνεχιζόμενη και αυτοτροφοδοτούμενη αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών σε μια οικονομία.

α) Εφόσον ο πληθωρισμός αναφέρεται στην αύξηση του γενικού επιπέδου τιμών, αναφέρεται και στη μείωση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος.

β) Ο πληθωρισμός είναι μια τάση ή μια ροπή προς συνεχιζόμενη αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών. Έτσι, ο πληθωρισμός είναι μια δυναμική διαδικασία συνεχιζόμενης αύξησης του γενικού επιπέδου τιμών και όχι μια στατική διαδικασία.

γ) Ο πληθωρισμός είναι μια αυτοτροφοδοτούμενη διαδικασία, με λίγα λόγια μια διαδικασία κατά την οποία οι αυξήσεις των τιμών, όχι όμως όλες, προκαλούν νέες περαιτέρω αυξήσεις. (Βαβούρας, 2005)

Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Μονεταριστική εκδοχή

- Η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία είναι μια παραλλαγή της συναλλαγματικής ισοτιμίας όψης. Η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία επηρεάζει κατά ένα βαθμό την κατανομή των παραγωγικών πόρων και μας δείχνει την ανταγωνιστικότητα της παραγωγής.

Κεϋνσιανή εκδοχή

- Οι βραχυχρόνιες διακυμάνσεις της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας βασίζονται σε νομισματικές διαταράξεις, οι οποίες απορροφώνται μονάχα από την αγορά συναλλάγματος και ο λόγος είναι ότι η αγορά αγαθών και υπηρεσιών είναι δύσκαμπτη βραχυχρόνια.

Δημοσιονομική πολιτική της νομισματικής ένωσης μέσω της ΕΚΤ

Οι δημοσιονομικές πολιτικές των κρατών-μελών διέπονται από τρεις κανόνες, σύμφωνα και με το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ:

Απαγορεύονται οι υπερμεγέθης αναλήψεις ή οι πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών προς δημόσιες αρχές.

Απαγορεύονται μέτρα που θεσπίζουν προνομιακή πρόσβαση των δημοσίων αρχών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Ούτε η Ε.Ε. ούτε τα κράτη είναι υπεύθυνα για τις υποχρεώσεις που έχουν οι αρχές, οι οργανισμοί, οι δημόσιες επιχειρήσεις.
(Μούσης, 2013)

Δημοσιονομική κρίση της Ευρωζώνης και η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης

- Η προσπάθεια δημιουργίας μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης στην Ευρώπη στέφθηκε αναμφισβήτητα με επιτυχία, δεδομένων των προβλημάτων περάσματος στο νέο νόμισμα.
- Η παγκόσμια κρίση ανέδειξε τις αδυναμίες της ευρωπαϊκής οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Υποφέρει από μια ανισορροπία μεταξύ της ισχυρής νομισματικής και της ασθενούς οικονομικής πτέρυγας της.
- Τα κράτη μέλη του ΕΜΣ (Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας) μπορούν να υποβάλουν αίτηση για ένα σχέδιο διάσωσης, εάν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες ή εάν απειλείται η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού τους τομέα και έχει ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης.
- Τέλος οι κανόνες για την τραπεζική ένωση, που ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014, επιτρέπουν την έγκαιρη παρέμβαση όταν οι τράπεζες αντιμετωπίζουν προβλήματα. (Μούσης, 2013)

Ευρωμόλογο. Ένας σημαντικός όρος για την εξέλιξη της Ε.Ε. Τα υπέρ και τα κατά

Το ευρωμόλογο σημαίνει ότι τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης θα δανείζονται ενιαία και όχι το καθένα ξεχωριστά.

Υπάρχουν τρεις λόγοι για τη θέσπιση ευρωπαϊκού ομολόγου:

Ο πρώτος είναι πρακτικός
– δημοσιονομικός

Ο δεύτερος λόγος είναι
νομισματικός

Ο τρίτος λόγος είναι
πολιτικός.

Οι αντιρρήσεις που προβάλλονται είναι δύο.

- Πρώτον, ότι ένα ομόλογο που το εκδίδουν όλες οι χώρες μαζί, θα έχει επιτόκιο που θα αντανakλά ακριβώς αυτόν τον συνδυασμό, και επομένως θα είναι υψηλότερο από το επιτόκιο που πληρώνουν σήμερα.
- Δεύτερον, το σχετικά χαμηλό επιτόκιο των ευρωπαϊκών ομολόγων θα είναι κίνητρο γι' αυτές τις χώρες να πάψουν να τηρούν δημοσιονομική πειθαρχία. (Παυλόπουλος, 2016)

Επιστροφή στη δραχμή;

Οι συνέπειες της επιστροφής στη δραχμή :

- 1. Ραγδαία υποτίμηση της δραχμής
- 2. Εκτίναξη του πληθωρισμού
- 3. Η φυγή κεφαλαίων και η κατακόρυφη αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων
- 4. Πάγωμα πληρωμής μισθών και συντάξεων
- 5. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν θα συρρικνωθεί
- 6. Το δημόσιο χρέος της Ελλάδος θα αυξηθεί
- 7. Νέο πακέτο διάσωσης και πολύ επαχθή μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής.
- 8. Αύξηση εξίσου και του ιδιωτικού χρέους
- 9. Ασφυξία των εισαγωγικών επιχειρήσεων
- 10. Η αδυναμία εισαγωγών θα φέρει έλλειψη σε βασικά είδη στην αγορά
- 11. Εισβολή ξένων επενδυτών-αρπαχτικών
- 12. Διπλωματική και οικονομική απομόνωση της Ελλάδας

Συμπεράσματα

Μια έξοδος της Ελλάδας από την ΟΝΕ/Ευρώπη και ειδικότερα η επιστροφή της στη δραχμή αναμένεται επώδυνη και προβληματική.

Τα οφέλη από το ευρώ είναι πολλά και τα προβλήματα που θα προκύψουν από την έξοδο από το ευρώ θα είναι σχεδόν καταστροφικά για την Ελληνική οικονομία.

Το μέλλον της Ελλάδας βρίσκεται εντός του ευρώ, η οικονομία της δεν αντέχει στο διεθνοποιημένο περιβάλλον και το βιοτικό επίπεδο θα μειωθεί κατακόρυφα.

Η κρίση απέδειξε ότι τα κράτη-μέλη δεν νιώθουν, ούτε συμπεριφέρονται σαν μία ενιαία χώρα, έχουν διαφορετικά συμφέροντα και βλέψεις. Αυτό δεν βοήθησε την Ευρώπη να αντιδράσει άμεσα και συντονισμένα για την αντιμετώπιση της κρίσης και έχασε πολύτιμο χρόνο.

Επιπλέον, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι οι αδύναμες χώρες πρέπει να βοηθηθούν και όχι να τιμωρηθούν και αυτό είναι προς το γενικό συμφέρον της Νομισματικής Ένωσης.

thank you

tusind tak
dankjem vám
dankje
dziękuję
merci
baie dankie
धन्यवाद
molte grazie

suksema
danke
gracias
obrigada
obrigado
teşekkür ederim
tack så mycket

ngiyabonga
tak
gràcies
tänan
dank u
mahalo

謝謝
ありがとう